

ETICKÁ CHARTA PRO OBLAST UMĚLÉ INTELIGENCE¹

I. Kontext a účel tohoto dokumentu

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) se zavázal rozvíjet, zavádět a využívat umělou inteligenci (AI) v souladu s hodnotami Unie zakotvenými v článku 2 Smlouvy o Evropské unii s cílem podporovat důvěryhodnou AI zaměřenou na člověka. Se systémy umělé inteligence SDEU nakládá a bude i nadále nakládat v plném souladu s platnými právními pravidly, jak jsou stanovena zejména v nařízení EU o ochraně údajů² a aktu o umělé inteligenci³. Důvěryhodná AI by však měla být nejen legální, ale také etická a robustní, a to jak z technického, tak ze společenského hlediska⁴.

Na tomto základě SDEU postupně zavádí řadu nástrojů využívajících AI, a to mimo jiné za účelem podpory Soudního dvora a Tribunálu při výkonu jejich soudních funkcí. Předpokládá se, že tyto nástroje přispějí ke zvýšení efektivity a účinnosti soudních a administrativních procesů a zároveň zlepší dostupnost Soudního dvora pro občany.

Používání AI při činnostech poskytujících podporu soudním funkcím v rámci SDEU je spojeno s řadou rizik. Mezi tato rizika patří zejména zkresení a diskriminace související s používáním nevhodných nebo poškozených údajů, zveřejňováním citlivých informací, včetně osobních údajů, kybernetickými útoky, absencí vysvětlitelnosti a v kontextu soudních činností s neméně důležitým nadměrným spoléháním se na technologie („automatizační zkresení“). To může vést k zabrzdění vývoje judikatury, snížení pozornosti věnované jiným právním systémům, upřednostňování převahy některých právních kultur a ovlivnění kvality soudních rozhodnutí.

Je třeba stanovit etické normy, aby se těmto rizikům předešlo a aby lidé, zejména soudci a generální advokáti, měli nadále plnou kontrolu nad soudními řízeními a zachovali si autonomii a nezávislost.

¹ SDEU přijal Chartu dne 26. ledna 2026.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. 2018, L 295, s. 39).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L, 2024/1689, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>). Ačkoli akt o umělé inteligenci vstoupil v platnost dne 1. srpna 2024, data, od kdy se jeho ustanovení použijí, se liší a pohybují se v rozmezí od 2. února 2025 do 2. srpna 2027. SDEU se zavazuje, že v rámci praktických možností bude všechna ustanovení dodržovat okamžitě, aniž by čekal na jejich oficiální datum použitelnosti.

⁴ Odborná skupina na vysoké úrovni pro umělou inteligenci, Etické pokyny pro zajištění důvěryhodnosti AI, 2019.

Tato charta⁵ formuluje závazky SDEU týkající se etického používání nástrojů umělé inteligence vyvinutých nebo zavedených v rámci tohoto orgánu. Poskytuje uživatelům v rámci SDEU i veřejnosti jasné informace o tom, jakým způsobem hodlá tento orgán postupovat. Je relevantní pro vytváření, přijímání a používání systémů umělé inteligence během celého jejich životního cyklu.

II. Etické normy a opatření zaměřené na podporu odpovědného používání AI a zmírnění rizik

A. Spravedlnost, nestrannost, zákaz diskriminace a základní práva

SDEU zajistí, aby jakýkoli systém umělé inteligence vytvořený jeho útvary nebo dodavateli jednajícími pod jeho dohledem byl navržen a implementován v souladu se zásadami spravedlnosti, nestrannosti a zákazu diskriminace a aby plně respektoval základní práva. Podobně při výběru systémů umělé inteligence od třetích stran, které mají být zavedeny v rámci tohoto orgánu, přijme SDEU na základě dostupných informací veškerá přiměřená opatření, aby zajistil, že tyto systémy budou v souladu s těmito zásadami a základními právy.

Datasetsy používané pro kontextové trénování, validaci a testování systémů umělé inteligence na SDEU musí být relevantní, reprezentativní a v nejvyšší možné míře bezchybné, úplné, soudržné a aktuální. Bude vynaloženo veškeré odpovídající úsilí k identifikaci, nápravě a zmírnění případných zkreslení, která by mohla vést k diskriminaci zakázané unijním právem, ovlivnit nestrannost nebo mít jakýkoli jiný negativní dopad na základní práva.

Pro zajištění spravedlivého přístupu musí rozhraní a systémy umělé inteligence vyvinuté nebo zavedené SDEU odpovídat různým potřebám a schopnostem. SDEU se zavazuje minimalizovat překážky vyplývající z rozdílů v technologické zdatnosti – ať už na pracovišti, v soudních řízeních nebo při zapojení veřejnosti do činnosti SDEU. Používání nástrojů umělé inteligence musí podporovat multikulturalismus a mnohojazyčnost v souladu s hodnotami SDEU.

B. Transparentnost a sledovatelnost

SDEU bude používat systémy umělé inteligence pouze ve veřejném zájmu, k plnění svého poslání a úkolů podle Smluv EU a pouze pro zamýšlený účel každého systému. Konkrétní účel a cíle každého systému umělé inteligence a každé kategorie použití musí být řádně identifikovány a zdokumentovány.

Členové soudu a zaměstnanci obdrží podrobné vysvětlení a informace o fungování nástrojů umělé inteligence. Omezení týkající se přesnosti systémů umělé inteligence budou srozumitelně popsána.

⁵ Charta vychází ze Strategie pro umělou inteligenci, přijaté dne 19. června 2023 a zveřejněné na internetových stránkách SDEU (https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-11/cjeu_ai_strategy.pdf). Strategie nastínila očekávané přínosy zavedení nástrojů umělé inteligence, stanovila zásady, kterými se SDEU hodlá řídit, a zavedla vhodný model vnitřní správy, zejména Radu pro umělou inteligenci, složenou z členů obou soudů a zástupců administrativy.

Uživatelé musí být informováni o tom, že komunikují se systémem umělé inteligence. Obsah generovaný umělou inteligencí bez ověření musí být jako takový označen, pokud je zpřístupněn jiným osobám než uživateli, který o jeho vytvoření požádal.

Datasets a procesy používané pro kontextové trénování, které jsou relevantní pro výstup systému umělé inteligence, musí být známy a zdokumentovány.

C. Integrita a důvěrnost systému

Systémy umělé inteligence musí být technicky robustní a fungovat bezpečným, spolehlivým a důvěryhodným způsobem, s vhodnými ochrannými opatřeními, odolností proti útokům, ochranou proti zneužití a účinnými záložními mechanismy, které zabrání jakýmkoli nepříznivým účinkům nebo je omezí.

Důvěrnost je základním a charakteristickým rysem práce SDEU. To vyžaduje obzvláště obezřetný a uvážlivý přístup k integraci nástrojů umělé inteligence. Používání umělé inteligence musí být vždy plně v souladu se stávajícími protokoly o důvěrnosti, vnitřními bezpečnostními pravidly a normami na ochranu údajů tohoto orgánu.

D. Lidský faktor, dohled a odpovědnost

V rámci SDEU musí rozdělení úkolů mezi umělou inteligenci a člověka zajišťovat zachování ústřední role člověka, posilovat jeho schopnosti a vyžadovat odpovídající lidský dohled. Pokud jde o soudní řízení, zachovávají si lidé, zejména soudci a generální advokáti, plnou kontrolu nad tímto řízením. Systémy umělé inteligence nesmějí být pověřeny rozhodovacími pravomocemi.

Všechny systémy umělé inteligence musí být vyvíjeny, zaváděny a používány pod lidským dohledem. Musí být zavedeny účinné mechanismy a protokoly kontroly kvality. Tyto mechanismy budou zahrnovat kontroly a zpětnou vazbu od uživatelů ohledně kvality výstupů. Osoby odpovědné za tyto kontroly budou hlásit anomálie a chyby.

Uživatelé musí zaujmout kritický přístup k výstupům generovaným strojem, v každém případě zkontrolovat jejich přesnost a úplnost a hlásit chyby, problémy nebo i pouhé pochybnosti s cílem provést další ověření.

SDEU definuje a rozdělí odpovědnost v různých fázích vývoje, zavádění a používání systémů umělé inteligence a zavede procesy, které budou monitorovat jejich fungování a řešit nedostatky a selhání.

SDEU vyvine a zavede kulturu verifikace dat, která poskytne účinné záruky přesnosti, integrity, pravdivosti a spolehlivosti při navrhování, vývoji a využívání AI.

Používání systémů umělé inteligence musí být vždy doprovázeno jasným interním určením odpovědnosti za konečný dokument nebo jiný výstup vytvořený s podporou AI. Odpovědnost za konečný výsledek nese vždy konkrétní osoba a nelze ji přenést na systém umělé inteligence.

Systémy umělé inteligence vyvinuté útvary SDEU nebo jeho dodavateli budou podrobeny pravidelnému testování a auditům s cílem odhalit a napravit případná zkreslení a nedostatky a zlepšit kvalitu jejich výstupů.

Tento orgán se zavazuje podporovat kulturu odpovědného a důvěryhodného využívání AI prostřednictvím pravidelných školení a osvětových iniciativ pro své zaměstnance.

Mechanismy řízení budou pravidelně zkoumány a v případě potřeby upraveny, aby bylo zajištěno, že budou i nadále vhodné pro daný účel.

E. Společenská a environmentální odpovědnost

SDEU si je vědom své odpovědnosti vůči společnosti a životnímu prostředí při zavádění systémů umělé inteligence. Pečlivě zváží potenciální dopady.

Zajistí, aby jejich používání nesnižovalo lidský rozměr interakce občanů s SDEU ani nezhoršovalo „digitální propast“.

Při vývoji, zavádění a používání systémů umělé inteligence bude usilovat o minimalizaci nepříznivých dopadů na životní prostředí, zejména pokud jde o spotřebu energie a vody nebo emise CO₂. Zváží, zda lze učinit rozhodnutí s nižším dopadem na životní prostředí.

F. Neustálé zlepšování

SDEU se zavazuje držet krok s technickým, právním a etickým vývojem.

SDEU bude i nadále podporovat dialog s vnitrostátními soudy a orgány o používání umělé inteligence a aktivně se jej účastnit. Bude i nadále podporovat interinstitucionální spolupráci a spolupracovat s dalšími soudními orgány za účelem sdílení zkušeností. Bude se snažit identifikovat a zavádět osvědčené postupy a zapojit se do akademické a společenské debaty.

Rada pro umělou inteligenci zváží relevantní zpětnou vazbu a technologický vývoj, jakož i výsledky svých vlastních formálních mechanismů přezkumu, aby navrhla vhodné změny a úpravy této charty nebo podrobné pokyny ke konkrétním otázkám.